

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

2. An creatura habeat infinitatem in perfectione essentiali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

nimirum ex numero finito destructo, & numero finito remanente coalesceret numerus infinitus, quod est absurdum, ergo potest aliquid detrahi ex infinito.

Rursus, posset Deus iterum producere eosdem homines, & sic adderetur numero infinito: ergo potest aliquid addi infinito. Imo quandoquidē in infinito numero hominum essent duo infiniti numeri oculorum, & plures infiniti rases capillorum, posset ex toto numero oculorum infiniti oculi destrui, & adhuc manere numerus infinitus oculorum: posset enim Deus destruere omnes & solos oculos dextros, & adhuc manerent infiniti oculi sinistri: & rursus quandoquidē posset restituere iterum eosdem oculos dextros, sequitur quod possit numero infinito detrahi, & addi numerus infinitus.

Quomodo
part possit
esse aequa-
lis toti.

Quomodo
possit ali-
quid dari
maius infi-
niti.

An vnum
infinitum
possit esse
aequale al-
teri.

Contra hoc nihil obici potest gravius, quā quod sequeretur partem esse aequalem toti, & posse aliquid dari maius infinito. Sed ex dictis constat partem posse esse equalem, si consideretur ut diuisibilis in suas partes, modo habeat infinitas partes, licet non possit esse equalis toti, si consideretur ut pars totius, quia ut sic considera-
tur, ut inclusa in toto simul cum aliis partibus. Deinde constat etiam ex dictis, posse dari aliquid maius infinito quantum ad inclusionem alicuius ultra illud, quod necessarium est ad constitutionem infiniti, licet non possit dari aliquid maius infinito quantum ad diuisibilitatem in partes, ita sc. ut possit aliud esse in plures partes diuisibile, quantum infinitum possit.

19 *Quæres secundo*, an vnum infinitum possit esse æquale alij infinito, & maius aut minus illo.

Respondet, in ratione infiniti, formaliter loquendo omnia infinita esse æqualia, aut saltē non esse inæqualia (quod addo quia equalitas proprie dicta supponitur cōuenire tantum posse quantitati finitæ, quo supposito infinitum non possit esse æquale vlli proprie loquendo, de quo non possit esse alia controuersia quam de nomine) quia omnia æque possunt diuidi in infinitas partes determinatas, & quot binarij, ternarij, centenarij ac mille-
narij reperiuntur in vno infinito quocumque, tot reperi-
ri possunt in quocumque alio. Vnum tamen infinitum potest esse inæquale alteri quantum ad inclusionem ali-
quorum ultra omnia quæ includit alterum, nam nume-
rus conflatus ex infinitis oculis sinistris & dextris inclu-
dit aliquid ultra illa quæ includit numerus conflatus ex
solis dextris oculis, aut sinistris solis.

20 *Quæres tertio*: An infinito possit conuenire figura & motus.

An infinito
possit con-
uenire fi-
gura & mo-
tus.

Respondet figuram circularem posse competere infi-
nito corpori & motum etiam localem circularem.

Ratio prima partis est, tum quia alias non posset dari corpus infinitum, non enim potest dari corpus nisi cum aliqua figura, nulla autem figura potius poterit compete-
re corpori quam circularis, tum quia si quid impeditur,
maxime quia posset assignari duo extrema circumfe-
rentiæ istius corporis: sed supra diximus hoc non esse
inconueniens, quoties inter illa extrema darentur infi-
nitæ partes.

Ratio secunda partis conclusionis est, quia si daretur linea infinite longa, quamuis non posset (de quo modo non curo) moveri motu directo secundum longitudi-
nem, posset tamen ad latus moveri, quia nihil impedit.
Deinde corpus circulare infinitum posset tēpore infi-
nito moveri ab hoc puncto spatij imaginarij ad idem pū-
ctum, & posset in instanti pars illa, quæ infinite distat ab
hac parte, poni in loco huius partis, & hæc pars poni lo-
co illius: neque in hoc est maior difficultas rationis aut
imaginationis, quam in ipsamet constitutione infiniti, ut
mitum sit, eum qui concedit vnum negare alterum.

An infinita
corpora
possint po-
ni extra se
in loco.

21 *Quæres quarto*, An infinita corpora possint poni in loco, verbi gratia infiniti homines, ita ut sint extra se in-
uicem & non penetrant se.

Respondet affirmatiue contra *Fasolum* supra dub. 8.
num. 4. *Probat*ur: quia si non repugnant infiniti homi-
nes, & infinita linea, non repugnat infinitum spatium:
sed si non repugnat infinitum spatium, nō repugnat il-
los homines in illo poni, aut infinitam lineam, quando-

quidem spatium infinitum habeat sufficientem propor-
tionem ad recipiendos infinitos homines.

Obicitur ex Fasolo: nulla infinita multitudo potest oc-
cupare totum spatium hinc versus Orientem in infinitum:
ergo nulla multitudo infinita potest poni in spatio. Pro-
batur consequentia: quia si multitudo hinc incipiens nō
occupat totum: ergo spatium à multitudine occupatum
est finitum, tum ex hac parte, ut supponitur, tum ex par-
te Orientis, & consequenter illa multitudo non est infi-
nita: & sic esset finita & infinita. Probatur antecedens:
quia spatium illud hinc in Orientem, non solum est ca-
pax infinitorum lapidum vnius palmi, sed infinitorum la-
pidum mille palmorum; nec est assignabile vllum corpus
tam magnum multiplicabile in infinitum, quin corpus
maius possit creati æque multiplicabile in infinitum: ergo
nulla infinita multitudo potest totum illud spatium im-
plere, quandoquidē sit capax multitudinis corpo-
rum maiorum.

22 *Respondetur*, sicut non repugnat secundum *Faso-
lum*, ut sit vnus numerus conflatus ex pluribus infinitis
numeris: ita non repugnare, ut spatium hinc in Orien-
tem in infinitum protensū includat plures infinitas par-
tes, atque adeo quod possit sufficere ad recipiendos infi-
nitos homines, & infinitos montes. Vnde in forma.

Respondet admissio antecedente, negando consequen-
tiam cum sequela probationis: quia quamuis non occu-
pet totum, sed possit Deus assignare quousque pertigerit,
hoc non impedit infinitatem eius, aut spatij ab ipso oc-
cupati, modo inter punctum, quo hinc incipit & ibi ter-
minatur, intercedant infinitæ partes: & sicut non impedit
infinitatem hominum, quod infinitas oculorū sit aliquo
modo maior ipsa in hoc sensu, quod infinitas oculorum
possit diuidi in plures infinitates, infinitas autem homi-
num non sic secundum *Fasolum*, ita non debet impedire
infinitatem vnius spatij, quod aliud spatium possit diuidi
& in partes illius spatij & in alias infinitas partes.

Confirmatur hoc: aut numerus infinitus motuum est ma-
ioris extensionis aliquo modo, quam numerus infinitus
hominum, aut muscarū, aut non est. Si non est, ergo, quod-
cumque spatium occupabile ab vno potest totaliter oc-
cupari ab altero, & sic numerus infinitus hominum pos-
set totum spatium hinc in Orientem occupare, quamuis
in eodem spatio posset poni numerus infinitus montium
& quorumcumque aliorum corporum maiorum, atque
adeo falsum esset antecedens obiectionis, & neganda es-
set consequentia probationis. Si sit maioris extensionis,
non obstante infinitate numeri hominum infinitorum:
ergo non est inconueniens, quod quāuis numerus homi-
num occuparet spatium infinitum versus Orientem, ad-
huc remaneret spatium infinitum occupandum per excels-
sum infinitorum montium supra infinitos homines.

23 *Quæres quinto*: an infinitum sit numerabile & per-
transibile.

Respondet, si quis viueret infinito tempore, & mouere-
tur infinito tempore, quod posset numerare infinitas par-
tes numeri infiniti, easque pertransire. Si daretur etiā actu,
Deus posset numerare omnes partes eius, easque distinctē
cognoscere & significare nobis, quod essent in corpore
illo infinitæ partes; nos vero de facto nostra experientia
non possemus peruenire vnquam ad cognitionem, an es-
set infinitum nec ne, quia deberemus viuere infinito tem-
pore, ut per omnes transiremus, easque numeraremus.

QVÆSTIO II.

An Creatura habeant infinitatem in perfectione essentialis.

24 *D*upliciter considerari possent creaturæ habere in-
finitatem in perfectione essentiali. *Primo*, si esset
aliqua ex illis quæ haberet infinitam perfectionem ali-
quam simpliciter loquendo, ut si haberet sapientiam in-
finitam, aut actiuitatem infinitam. *Secundo*, si ita se ha-
berent creaturæ in perfectione, ut nulla creatura deter-
minabilis, etiam ab ipso Deo, esset tantæ perfectionis,
quin Deus posset aliam creaturam maioris perfectionis,
Y y 4 producere.

producere. Si creaturæ vel plures vel una haberent infinitam perfectionem priori modo, haberent perfectionem infinitam categorematicam; si posteriori, non haberent infinitam perfectionem, nisi syncategorematicam.

Alij proponunt hanc quæstionem hoc modo: an possit dari infinitum categorematicum in essentia, vel syncategorematicum: Sed quamvis prima pars quæstionis huius hoc modo propositæ habeat sensum, reuera tamen secunda pars vix ad bonum sensum reduci possit. Licet enim verum esset, quod non possit dari aliqua creatura, quæ perfectior dari non potest, nõ apparet quomodo propterea posset bene dici, quod daretur infinitum syncategorematicum in essentia: quæro enim quodnam illud sit nõ certe creatura illa, quæ perfectior dari possit: cur enim illa vocari deberet vilo modo infinita ex eo quod alia perfectior illa, & alia etiam in infinitum perfectiores dari possint: Sed hoc ipsum maxima ex parte est de nomine.

Quantum ad rem autem ipsam, sententia communior est, quod nõ datur infinitum categorematicum creatum in substantia, nec dari possit: cuius contrarium docere videtur *Auersa* q. 24. sect. 8. & 9. quoad vere infinitatem syncategorematicam, aliqui putant dari terminum in speciebus sic, ut una aliqua deur de facto aut dari possit, quæ licet sit finita perfectionis, non possit dari maior. Sic *Henricus* quod l. 8. *Aureolus* 1. d. 44. ar. 4. *Durandus* ibidem q. 2. *Occam* q. vn. *Scotus* 2. met. q. 6. & cum eo communior *Scotistarum* opinio, ac nominatim *Vulpes*, *Smisng*, *Puentes*, quos sequi videtur *Arriaga* disp. 13. n. 20.

Alij existimant non dari huiusmodi terminum in speciebus, sed quacumque possibili assignata posse dari perfectionem. Hæc est communior *Thomistarum* sententia cum *Suario* disp. 30. metaphys. *Conimbricen.* hic c. 8. q. 3. quos ex nostris sequuntur *Herrera* 1. dist. 15. *Canckus* 2. met. q. 6. *Schol.* 2. *Masstrins* disp. 10. ar. 2. qui dicunt *Scotum* ipsum de hac re tantum dubitative locutum fuisse.

CONCLUSIO I.

Non potest dari aliqua creatura infinitæ perfectionis essentialis.

Non potest dari aliqua creatura infinitæ perfectionis essentialis. Hæc est communissima contra *Auersam*.

Probant *Complutenses* disp. 18. q. 2. conclusionem: quia omnis creatura completa, qualis esset illa creatura, quæ esset infinita essentialiter, deberet constare genere & differentia: ergo nequit esse infinita essentialiter, quia clauderetur terminis generis & differentia.

Confirmatur: quia omnis creatura debet habere esse suum receptum à creatore, & dependens, ergo nequit esse infinita.

Hæc probatio non sufficit, quia quamvis constaret genere & differentia, & clauderetur illis extremis, si tamen differentia illa esset infinita perfectionis, certe essentia per illam constituta esset sic infinita, sicut Deus qui constituitur per rationem entis & modum infinitatis, vel quemcumque alium, quo contrahitur ratio entis ad ipsum, est infinita perfectionis, licet possit dici claudi illis extremis tam bene quam clauderetur substantia illa genere & differentia sua. Quod si esset inconueniens substantiam infinitam constare genere & differentia, tum dici posset illam substantiam creatam, quatenus infinita esset, non constare talibus; licet secundum alias rationes, secundum quas esset finita, illis gradibus constaret.

Ad confirmationem responderi posset cum sententia communi aduersariorum, & non tantum iunioris illius, quem citant *Complutenses*, distinguendo consequens: nequit esse infinita in omni genere, concedo: nequit esse infinita in aliquo genere particulari, nego consequentia. Quam responsonem non sufficienter impugnant *Complutenses* recurrendo ad illud de constitutione ex genere & differentia.

26. Probat secundo *Basolus* quest. 7. de infinitate Dei dub. 13. num. 11. Quacumque specie creata assignabili Deus potest facere perfectionem: ergo non potest vlla species esse infinita essentialiter. Probatur antecedens: quia inter quamlibet speciem creatam & Deum est infi-

nita distantia in perfectione, ergo semper remanet in essentia Diuina aliqua ratio imitabilitatis, & participabilitatis maioris, quam habet vlla species creata. Probatur consequentia prima, quia infinito, quæ parte infinitum est, non potest dari aliquid maius: ergo si potest dari species perfectior quacumque specie creata, nulla species creata potest esse infinita in perfectione.

Hæc etiam probatio non sufficit, quia si daretur species infinita possibilis, falsum esset antecedens; & ad probationem eius responderi posset, quod Deus non posset, quamvis esset infinites perfectior illa creatura, perfectius participari quam ab illa in illa ratione in qua illa species esset perfectior, quidquid sit de aliis rationibus; quod magis patebit ex dicendis in secunda conclusionem.

27. Probatur ergo conclusio aliter: quia si posset dari aliqua perfectio creata infinita, nulla potius assignari posset, quam sapientia aut iustitia aut potentia actiua: sed repugnat vllam ex his perfectionibus esse infinitam in creaturis: ergo repugnat vllam creaturam esse perfectionis vllius essentialiter infinitæ. Probatur minor: quia repugnat ut perfectiones particulares Dei non excedant in ratione sua formali particulari perfectiones particulares cuiuscumque creaturæ: sed perfectiones sapientia, iustitia, & potentia actiua infinitæ sunt perfectiones particulares Dei, & si darentur tales in creaturis, non excederentur ab illis: ergo repugnat ut dentur in creaturis tales.

Confirmatur: ex infinitate cuiuscumque perfectionis absolutæ in diuinis oritur quod debeat identificari omnibus aliis perfectionibus absolutis: ergo si daretur perfectio aliqua absoluta infinita essentialiter in creatura, deberet in illa creatura identificari cæteris perfectionibus absolutis infinitis, & sic illa creatura nõ solum esset infinita in determinato genere, sed in omni; atque adeo esset Deus, quod extremum est absurditatis.

Confirmatur secundo: quia non magis conuenire potest vlli rei, quæ non est Deus, infinita perfectio aliqua determinata, v.g. potentia actiua infinita, aut sapientia infinita, quam independentia aut necessitas essendi à se: sed hæc nequit, etiam secundum aduersarios, competere vlli creaturæ: ergo nec illa. Probatur maior: tum quia non potest assignari disparitas, tum quia reuera independentia in essendo, non videtur maior perfectio, quam sapientia infinita, aut potentia infinita essentialiter: ergo non magis potest vna alicui rei competere quam altera.

28. Dices esse manifestam repugnantiam in eo, quod independentia in essendo seu necessitas essendi à se poneretur in vlla re, quæ non esset Deus, quia sequeretur manifestè quod esset creatura, & non esset; esset quidem, quia quidquid non est Deus est creatura: non esset verò, quia non dependeret à Deo in esse suo, cum ex se haberet necessario esse.

Contra: quia si poneretur illa necessitas existendi à se in re aliqua, quæ non esset Deus, illa res non deberet dici creatura, & falsum esset, quod omnis res deberet esse vel Deus vel creatura: & quamvis de facto id verum sit, tamen veritas huius dependet ab alio, quod non possit poni necessitas essendi simpliciter, nisi in solo Deo: at certe si posset poni sapientia infinita in creatura, posset dubitari, an in ea similiter, talis necessitas implicaret: & quod ad me attinet existimo vtrumque æque implicare: unde qui concedit vnum, difficulter poterit assignare rationem, cur implicaret alterum.

Confirmatur tertio: quia si non implicaret sapientia infinita in creatura, non repugnaret etiam in eadem intellectus infinitus, & posito intellectu infinito, deberet etiam in ea poni voluntas infinita & actus voluntatis infinitæ: at certe absurdissimum videtur, quod creatura vlla posset esse tam perfecta in intelligendo, & volendo, quam Deus ipse: esset autem in hoc casu, ergo non est admittendus, nec consequenter id vnde sequitur.

Fundamentum vnicum aduersariorum esse potest, non implicare in creatura infinitam perfectionem essentialem in aliquo genere, sed hoc esse falsum patet ex probationibus conclusionis.

CONCLV

CONCLUSIO II.

29 *Dei status in speciebus quantum ad perfectionem essentialem, ita ut inter omnes possibles species cognitas à Deo una sit, quæ magis perfectam nequeat producere.* Hæc est iuxta secundam sententiam supra relata, & communior Scotistarum.

Probatur primo, supponendo omnes species esse inæqualis perfectionis, ut communius tenent Doctores: quamvis enim reuera ad propositum perinde est ita esse vel non, tamen facilius apparebit vis huius rationis, si id supponatur. Itaque eo supposito.

Probatur conclusio: Deus actu videt omnes species rerum, quas potest producere, ut est evidens: alias non esset omniscius, nec posset producere illas species, quas non videret: videt etiam ulterius omnes illas excedere se invicem ita, ut nullæ duæ sint æqualis perfectionis: ergo videt ex omnibus illis unam aliquam, quæ excedit cæteras omnes: sed illa non est infinitæ perfectionis, quia species creata infinitæ perfectionis essentialis repugnat: ergo est finitæ perfectionis: sed illa, quæ omnes alias species possibiles excedit, non potest dari alia perfectior: ergo datur in speciebus possibilibus status talis quantum ad perfectionem, ut una aliqua sit possibilis, quæ perfectiorem Deus nequeat producere.

Dices, species omnes possibles esse infinitas, atque adeo Deum non posse determinare, quænam ex illis sit maioris perfectionis, quia excedunt se invicem in infinitum: sicut enim ex circulationibus cæli, si sint in perpetuum conservandæ, Deus non potest cognoscere ultimum, nec ultimam etiam cogitationem ex omnibus, quas Beati per æternitatem sint habituri in Cælo: & sicut non potest assignare ultimam partem continui: ita non est mirum quod nequeat Deus assignare, quænam sit species, quæ excedat cætera omnia, nec etiam est mirum quod non sit assignabilis vlla talis species.

30 *Contra primo*, quia si essent possibles infinitæ species, possent produci à parte rei simul, non minus quam infinita hominum multitudo, cum nulla esset maior implicantis in productione infinitarum specierum, quarum quælibet esset possibilis, quàm in productione infinitorum individuum: si autem producerentur actu quandoquidem una aliqua determinata ex ipsis haberet excessum supra cæteras, certum est quod Deus posset determinare assignare speciem illam, quæ esset perfectior: sed illa species deberet sine dubio esse vel finitæ vel infinitæ perfectionis: non infinitæ: ergo finitæ.

Confirmatur hoc: si producerentur infiniti homines, quorum vnus tantum haberet albedinem, Deus posset determinare assignare, quis esset ille homo, qui esset albus: ergo si in infinitis illis speciebus vna aliqua esset, quæ haberet conditionem aliquam particularem, quam nulla ex cæteris haberet, Deus posset ostendere, quænam illa esset, quæ haberet illam conditionem. Nec est eadem ratio de assignatione illius speciei & ultimæ circulationis Cæli, aut ultimæ cogitationis habendæ à Beato, aut ultimæ partis continui: quia quandoquidem circulationes & cogitationes illæ sunt sibi invicem successuræ absque fine, ut supponitur, implicare videtur in adiecto assignari posse ultimam, quia ultra illam non essent aliæ cogitationes aut circulationes successuræ, & sic aliquando haberent finem. Deinde ultima pars, seu minor pars continui debet necessario includere plures partes, quarum vna sit potius dicenda ultima & minor, quàm pars illa in qua includebatur, propterea repugnat, ut possit assignari vlla quæ esset ultima: at non est vlla inconuenientia in eo quod assignaretur ex omnibus speciebus illa quæ esset perfectior cæteris.

Contra secundo, quia implicat infinitus numerus specierum diuersæ perfectionis essentialis: quia in tota collectione omnium illarum daretur infinitas perfectionis essentialis, siue posset assignari, siue non: sed infinitas illa est omnino propria Deo: ergo nequit conuenire toti illi collectioni.

Arriaga pluribus conatur probare hæc conclusionem, sed omnes fere rationes eius pariuntur instantiam in parte

minima continui, & in vltima circulatione Cæli, quorum neutrum potest Deus aut assignare aut producere determinate. Melior probatio est præmissa iam, quæ confirmari potest, tum soluendo obiectiones aduersariorum, tum quia non repugnat dari statum in perfectione essentiali creaturarum.

31 *Obijcies primo*: non implicat quod quacunque specie data possit dari perfectior, neque ex parte potentie Dei, quæ est infinita, neque ex limitatione creaturæ: ergo.

Confirmatur primo, quia infinita perfectio Dei est infinite participabilis & imitabilis à creaturis: ergo non potest per vllam speciem limitatæ perfectionis essentialis participari tam perfecte, quin possit participari perfectius, aliàs non esset infinites participabilis, sed limitato modo.

Confirmatur secundo, quia si Deus non posset quacunque specie limitatæ perfectionis perfectiorem producere, limitaretur illius potentia, atque adeo non esset potentia infinita: hoc est absurdum: ergo.

Respondeo negando antecedens: implicat enim ex limitatione creaturæ, quæ non potest fortiri infinitam perfectionem essentialem, qualem sortiretur, si non daretur huiusmodi status.

Ad primam confirmationem respondeo distinguendo antecedens: quantum ad numerum & extensionem, concedo; quantum ad perfectionem essentialem, nego.

Ad secundam confirmationem respondeo distinguendo etiam antecedens: quantum ad hoc quod non posset perfectiorem speciem producere quam illam, quæ est supremæ perfectionis, concedo, simpliciter loquendo, aut ita ut non deberet dici infinita, nego antecedens. Itaque licet non est inconueniens, quod ita limitetur potentia Dei, ut non possit producere chymeram, quia hæc est impossibilis: ita non est inconueniens quod limitetur ita, ut non possit producere perfectiorem speciem quam supremam, in qua est status, quæ perfectior non est possibilis.

Et si quæras, quomodo ergo sit infinita, si non possit producere nisi finitum effectum.

Respondeo esse infinitam, & quia potest infinita indiuidua omnium specierum possibilium producere æque facile ac vnum, & hoc absque dependentia à causis efficientibus secundis; & quia est perfectio identificata Deo, quæ ex se sufficeret ad infinitas etiam species producendas, si essent possibles.

Confirmatur hoc: secundum aduersarios potentia Dei est infinita categorématique, & tamen non potest producere vllum infinitum categorématique, saltem quoad perfectionem essentialem, sed limitatur ad productionem limitatam categorématique: ergo non est inconueniens quod sit infinitæ perfectionis, quamvis non possit species infinitæ perfectionis producere.

32 *Obijcies secundo*: Deus potest producere quæcumque speciem limitatæ perfectionis: sed data quacunque specie assignabili finitæ perfectionis, species, quæ excederet ipsam, non deberet necessario esse infinitæ perfectionis, quia ut excederet, sufficere posset excessus in vno gradu: sed excessus vnus gradus supra perfectionem finitam non constitueret perfectionem infinitam: ergo quacunque specie finita assignabili potest dari alia species finitæ perfectionis etiam superior illa, & consequenter Deus potest illam producere.

Respondeo negando suppositum minoris, nempe quod sit possibilis alia species quæ excederet illam, in qua esset status.

33 *Obijcies tertio*: Si daretur creatura aliqua perfectissima cæterarum & limitatæ perfectionis, sequeretur infra illam non dari infinitas species, quia alias esset limitatæ perfectionis & non esset: esset quidē ut supponitur, non esset autem, quia quandoquidem superaret infinitas species diuersæ perfectionis, deberet esse infinitæ perfectionis.

Respondeo primo in sententia eorum, qui putant intra quæcunque duas species assignabiles, v. g. intra hominem & formam, posse dari infinitas species, quarum quælibet sit perfectior formica & imperfectior homine argumentum nihil valere, quia non obstat quod homo excedat in perfectione illas infinitas species, adhuc erit finitæ perfectionis.

fectionis in illa sententia, quæ est satis communis inter aduersarios, contra quos ad hominem valet hæc solutio.

Respondere posset secundo concedendo sequelam; nam si infinitæ species inæqualis perfectionis essent possibiles, non daretur status in perfectione essentiali: si enim homo excederet infinitas species inæqualis perfectionis, esset infinitæ perfectionis, sicut linea excedens infinitas lineas esset infinitæ extensionis. Nec refert quod excessus ille quem haberet homo supra infinitas species non ita fiat ut cuilibet speciei corresponderet in homine particularis gradus, sed ita ut vnico indiuisibili gradu excederet omnes. Hoc inquam non refert, quia si sequeretur infinitas in homine, ex eo quod haberet infinitos gradus perfectionis, multo magis sequeretur infinitas in ipso ex eo, quod includeret vnicam gradum æquivalentem illis infinitis.

Sed contra hanc responsionem facit, quod quemadmodum licet linea finita excedat lineas infinitas syncategorematicas, quas includit; quandoquidem sit infinita syncategorematicæ; inde tamen non sequitur quod sit infinita simpliciter: eodem modo, quamuis homo excederet alias perfectiones syncategorematicas infinitas, non debet esse simpliciter infinitus.

Itaque melius responderetur distinguendo sequelam; infinitas species categorematicæ, concedo sequelam; nec hoc est inconueniens, sed necessarium; quia alias illa creatura esset illimitata ac infinita per perfectionis simpliciter: infinitas species syncategorematicæ, nego sequelam; nec hoc etiam esset inconueniens, quia non sequeretur quod illa species esset illimitata, aut infinita, simpliciter.

34 Obijcies quarto: in numeris potest in infinitum iri, nec vllus assignabilis est finitus numerus, cui non possit addi vnitas, qua redderetur maior, ut docet Aug. 12. ciuit. c. 18. & ex se patet: sed quælibet vnitas variat speciem numeri: ergo non est stabilis status in speciebus numeri, quin alia & alia in infinitum perfectior possit dari.

Confirmatur: quia in actibus reflexis potest dari processus in infinitum, qui tamen actus reflexi sunt distinctæ speciei; ergo non datur status in speciebus.

Confirmatur secundo: quoniam si sequeretur infinita perfectio in aliqua specie ex eo, quod excederet infinitas species inæqualis perfectionis, sequeretur, quod visio beatifica esset infinita perfectionis, quia excederet visionem, qua videretur Angelus, & infinitas visiones reflexas, quæ haberi possent de visione illa Angeli.

Respondeo ad hoc, quod est præcipuum aduersæ sententiæ fundamentum. In omnibus illis speciebus, quarum quælibet ex natura sua intrinseca dicit ordinem ad aliam speciem vltiorem, ita ut repugnet assignari vnâ, supra quâ alia addi non debet necessario, dari processum in infinitum, & infinitatem syncategorematicam tantum. Tales autem sunt species numerorum, & actus reflexi, ac similia quæ proportionem habent cum partibus infinitis syncategorematicæ, quæ includuntur in continuo; & propterea sicut in continuo, licet possit assignari pars includens infinitas partes syncategorematicas, illa tamen pars non est infinita categorematicæ, sed syncategorematicæ, quia non potest assignari vltima pars etiam de potentia absoluta: ita etiam in huiusmodi speciebus multiplicabilibus in infinitum, licet esset assignabilis aliqua, qua excederet infinitas alias, quia tamen illæ non sunt infinitæ, nisi syncategorematicæ ex eo, quod non potest assignari vlla ex illis supra quam alia in infinitum non possint superaddi, non debet dici illa species esse simpliciter infinita; sed secundum quid tantummodo & syncategorematicæ. Vnde in forma distinguo cōsequens obiectionis & confirmationis: non datur status in speciebus illis quæ ex natura sua exigunt vltiores species, concedo consequentiam; quæ non exigunt, nego.

Ad secundam confirmationem respondeo distinguendo sequelam: sequeretur, quod visio beatifica esset infinita perfectionis secundum quid & syncategorematicæ, concedo simpliciter & categorematicæ, nego sequelam.

Fateor tamen sincere, hanc obiectionem reddere mihi oppositam sententiam valde probabilem, & in rebus his concernentibus infinitatem, nullam partem esse, quæ non habeat magnam difficultatem.

Quæres, an sicut potest dari in creaturis aliqua perfectissima, quæ excedi nequeat in perfectione essentiali, ita etiam possit dari aliqua imperfectissima, qua imperfectior dari nequeat.

Respondeo mihi videri quod sic, quod etiam docet Arriaga supra. Fundamentum potissimum est, quod non implicet talis species, & quod quemadmodum dari potest status in perfectione summa, ita etiam possit in minima, à paritate rationis. Sed aduertendum tamen, quod quemadmodum sunt aliquæ species, in quibus potest procedi ad maiorem perfectionem in infinitum, v. g. species numeri; ita etiam esse aliquas species, in quibus possit procedi ad minorem & minorem in infinitum: ut sunt species visionum reflexarum, quarum prima habeat obiectum perfectius seipsa, quia eadem prorsus est ratio.

Possit hic agi de infinitate intentionis, an scilicet possit dari qualitas infinite intensa: sed de ea agemus in libris de generatione & corruptione.

LIBER IV.

PHYSICORVM.

Vandoquidem mobilitas localis, secundum quam moueri possit res à loco in locum, sit vna ex proprietatibus corporis physici, ut melius intelligatur natura talis mobilitatis & motus localis correspondens ipsi, agit hic de Loco Philosophus, & hac occasione agit pariter de Vacuo. Deinde quia omnis motus aut sit in tempore aut in instanti, agit præerea de Tempore.

DISPUTATIO XV.

De Loco.

On agimus hic de loco, prout capitur metaphorice pro subiecto, in quo inhæret forma, quo sensu materia solet vocari locus formarum, & mens locus specierum intelligibilium; nec etiam de loco artificiali, qualis est vas respectu liquoris in eo repositi, & sedes seu cathedra vocatur locus hominis in ea sedentis: sed de loco proprie dicto, qui necessario requiritur ad motum localem tanquam terminus à quo & ad quem eius, qualem locum dari tanta experientia constat, quanta constat ipsi motus.

QVÆSTIO I.

Quid sit Locus?

Prima sententia circa hanc quæstionem est, locum esse spatium imaginarium repletum corpore locato, quod spatium intercedit inter latera corporis continentis, & est tantæ extensionis quantæ est ipsum corpus locatum. Hanc plures ex recentioribus tenent, speciatim Auer- sa q. 27. a. 1. Amicus tract. 20. q. 3. Et si opponatur ipsis Aristoteles, qui antiquos Philosophos hanc sententiam tenentes acriter impugnauit, responderet ipsum non locutum de spatio imaginario hoc, sed de spatio vero & reali iuxta sequentem opinionem.

Secunda sententia est locum esse corpus reale triplex dimensionis, in quo penetratiue recipitur corpus locatum, quod corpus vocatur spatium reale ad distinctionem spatij imaginarij. Hæc pluribus antiquis Philosophis adscribitur, & ita placuit Massio, ut in eam fateatur se iturum, nisi autoritate Philosophi & D. Thomæ moueretur.

Tertia sententia est ipsum vbi esse locum: hanc referunt Complutenses, sed nullum pro ea citant auctorem.

Quarta sententia est, locum esse vltimam superficiem corporis ambientis locatum. Hæc est communior Scotistarum & Thomistarum cum Philosopho hi c.

CON

In aliquibus speciebus dari processum in infinitum.

Potest dari imperfectissima species.